

REGIONVAL

9 september

Information om region-/landstingsvalet i Västra Götaland 2018

Vad handlar regionvalet om?

Regionvalet handlar om att utse ett nytt regionfullmäktige, Västra Götalandsregionens högst beslutande församling – Västra Götalands läns egen riksdag.

Regionfullmäktige beslutar om övergripande mål, inriktning, prioriteringar och fördelning av ekonomiska resurser. De utser även ledamöter till Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser, bland annat sjukhusens styrelser regionstyrelsen som leder det politiska arbetet i regionen.

I Regionfullmäktige sitter 149 ledamöter. De partier som får flest röster i valet får flest platser i Regionfullmäktige. På första fullmäktigemötet med de nyvalda ledamöterna utses bland annat regionstyrelsen som kan liknas vid Västra Götalandsregionens regering. På fullmäktigemöte senare under hösten väljs ledamöter och ersättare till övriga nämnder och styrelser med mera i Västra Götalandsregionen. Då fastslås också budget för 2019.

Sedan valet 2014 sitter åtta rikstäckande partier i regionfullmäktige, regionstyrelsen, övriga styrelser och nämnder. De partierna är Socialdemokraterna, Moderaterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Västra Götalandsregionen leds sedan 2014 av en koalition bestående av de borgerliga partierna och Miljöpartiet, kallad Grönblå samverkan medan Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet varit i opposition.

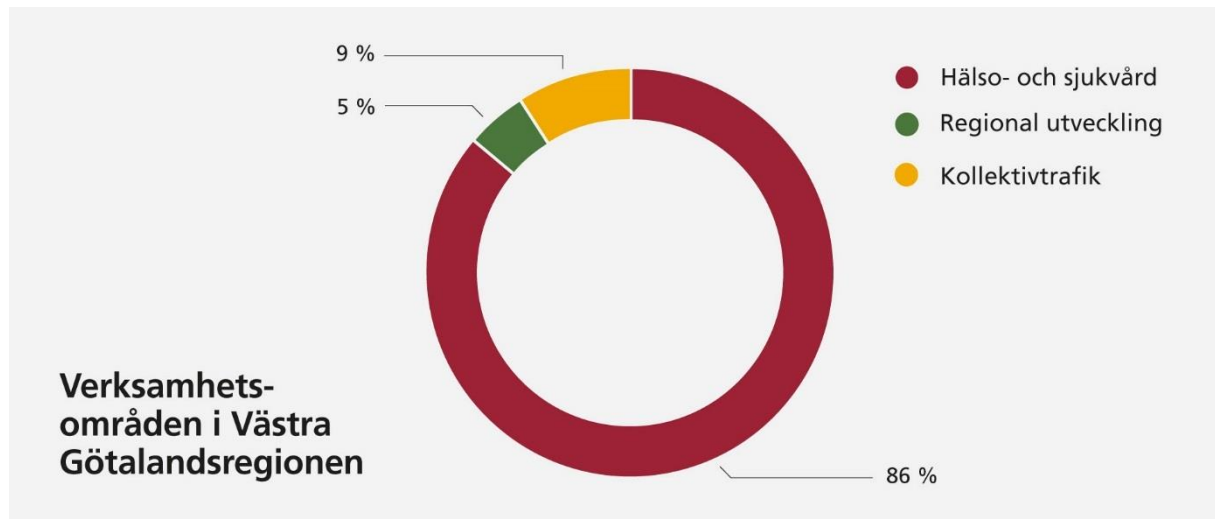
Valresultatet gäller en mandatperiod, den tidsperiod på fyra år som politikerna är valda. Partierna nominerar själva politiker till de politiska uppdragen. Regionfullmäktige fördelar sedan de politiska uppdragen till de nominerade ledamöterna.

Regionskatten

Västra Götalandsregionens budget ska varje år täcka kostnader på ca 63 miljarder kronor (2017).

Cirka 85% av den totala budgeten går till hälso- och sjukvård, både offentlig och privat.

Verksamheten betalas i huvudsak genom regionskatt och statsbidrag men även patientavgifter och buss- och inträdesbiljetter är en del av finansieringen. Skatten till din kommun och skatten till region/landsting läggs ihop och bildar din skattesats. Är du höginkomsttagare betalar du också statlig inkomstskatt. Den genomsnittliga inkomstskatten i Västra Götaland är 33 kr per intjänad hundralapp. Av dessa är 11,48 kr skatt till Västra Götalandsregionen.

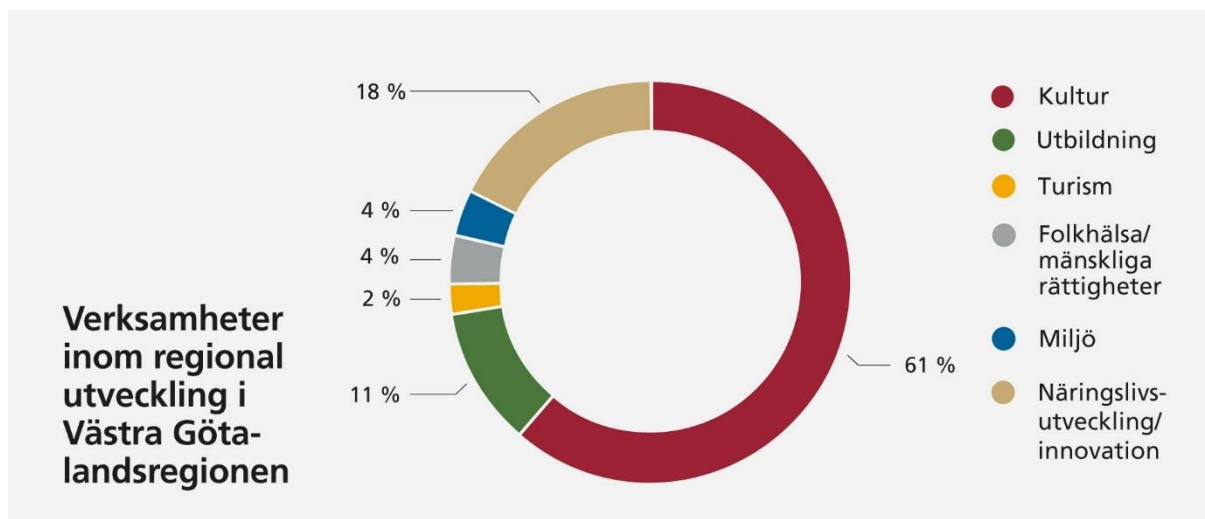

Västra Götalandsregionens budget ska täcka kostnader som fördelas på tre huvudsakliga områden: hälso- och sjukvård, regional utveckling och kollektivtrafik.

En verksamhet som berör allas vardag

Västra Götalandsregionen arbetar med sådant som påverkar vardagen för alla som bor i Västra Götaland. Bland annat när man reser med bussen, spårvagnen eller pendeltåget. Eller när man besöker sjukhus, vårdcentraler och folktandvården.

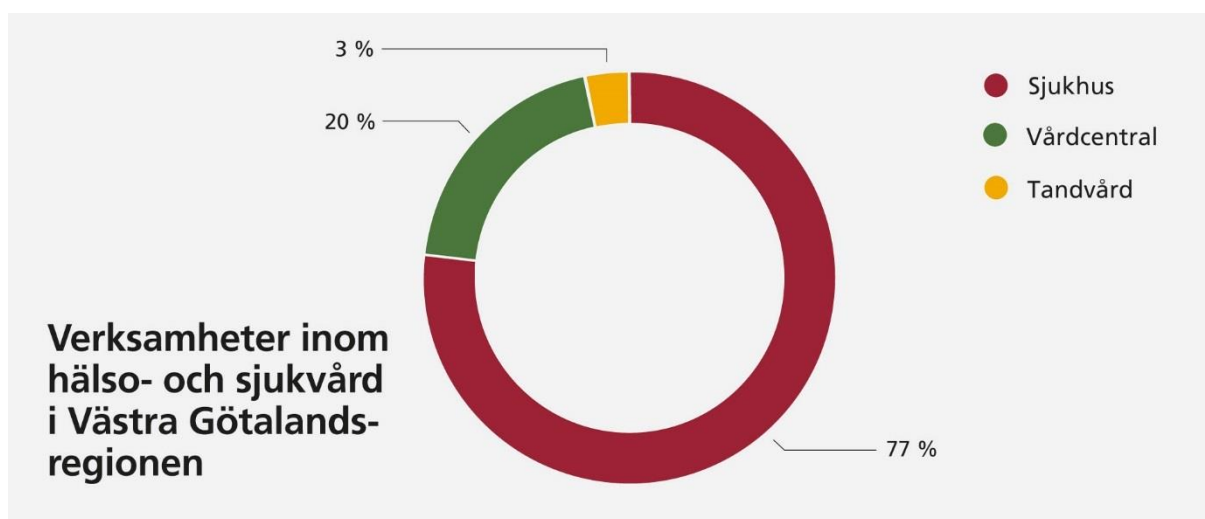
Västra Götalandsregionen är också med och planerar och delfinansierar regionala vägar i länet. Även Göteborgs Botaniska trädgård, flera muséer, GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniker och Film i Väst är del av Västra Götalandsregionen. Västra Götalandsregionen driver folkhögskolor och naturbruksgymnasier samt arbetar med miljö, folkhälsa och mänskliga rättigheter. Även näringslivsutveckling, forskning och innovation är regionens ansvar. Sammantaget kallas verksamhetsområdet för regional utveckling.

Bilden ovan visar fördelningen av verksamheten inom regional utveckling. Kultur och utbildning är de stora områdena där Västra Götalandsregionen också bedriver egen verksamhet till exempel museer, botaniska trädgården i Göteborg och naturbruks- och folkhögskolor. Mycket verksamhet bedrivs också indirekt genom stöd till utveckling och genomförande av verksamhet och projekt i länet.

Verksamheterna i regionen är organiserade i förvaltningar och bolag som alla har en politisk styrelse. Exempel på förvaltningar är sjukhusen, Närhälsan, Folk tandvården och Västarvet. Exempel på bolag är GöteborgsOperan och Västtrafik.

Västra Götalandsregionen är Sveriges största arbetsgivare med 55 000 medarbetare. Av dessa arbetar 48 000 med hälso- och sjukvård, där den största yrkesgruppen är sjuksköterskor och barnmorskor som utgör 25 procent av alla medarbetare. Därefter följer undersköterskor (16 procent) och läkare (12 procent).

Sjukhusen är den avgjort största verksamheten men i Västra Götaland finns även 200 vårdcentraler som finansieras via regionskatten och Västra Götalandsregionen. Vårdcentralerna bedrivs både i egen och, genom vårdvalet, i privat regi.

Regionvalet 2018 – så här går det till

Den 9 september 2018 är det val till regionfullmäktige i Västra Götaland. Valet sker samtidigt som valet till Riksdagen och kommunfullmäktige.

De personer får rösta i regionvalet som är:

- 18 år senast på valdagen och folkbokförd i regionen

Och därutöver är

- medborgare i Sverige, övriga EU-länder, Island eller Norge
- eller medborgare i annat land och folkbokförd i Sverige tre år i följd före valdagen.

Man röstar med det röstkort som man fått hemskickat i sin brevlåda innan valdagen. På röstkortet står adressen till vallokalen, vilka tider man kan gå dit och även vilka val man har rätt att rösta i. Om man inte kan rösta i sin vallokal kan man poströsta innan valet eller gå till en annan vallokal på valdagen. Man ska då ha med sig sitt röstkort och giltig legitimation. Dessutom, om man vill göra ett personval, ska man ha med sig valsedlar för sin valkrets.

Valsedlarna för riksdagsvalet, region-/landstingsvalet och kommunvalet har olika färger och streck för att man lätt ska kunna se skillnad på dem. Regionvalets valsedel är blå och har ett (1) streck. Det står val till Västra Götalands läns landsting på röstsedlarna till regionfullmäktige. Det beror på att Västra Götalandsregionen juridiskt sett fortfarande är ett landsting. Av Sveriges 20 landsting har 13 ett utökat ansvar för regional utveckling. De kan därmed kalla sig regioner.

Tre styrande nivåer

Sverige har tre styrande nivåer: riks-, regional/landstings- och kommunal nivå.

Den regionala nivån följer de statliga länsgränserna men har egna, direktvalda, fullmäktigeförsamlingar. Den regionala nivån representeras idag både av regioner och landsting. Regionerna har ett utökat ansvar för den regionala planeringen av exempelvis infrastruktur, ansvar som länsstyrelserna tidigare hade. Regioner och landsting har hand om länssjukvården/sjukhusen och är även kollektivtrafikmyndighet.

Län, länsstyrelse, landsting och regioner?

Det kan vara svårt att hålla isär vad den ena eller andra nivån eller organisationen ansvarar för, särskilt när det gäller län, länsstyrelse, region och landsting. Kortfattat kan man förklara begreppen och namnen ungefär så här:

Länen: geografiskt avgränsad plats och grund för den statliga administrationen och styret av Sverige. Länen har funnits sedan 1600-talet. I vårt land finns 21 län. Länen är av historiska skäl olika både i storlek och ibland i uppdrag. Västra Götalands län är till exempel en sammanslagning av de tre tidigare länen i Göteborg och Bohuslän, Skaraborg och Älvsborg. Sammanslagningen skedde den 1/1 1998.

Länsstyrelsen: är statens förlängda arm och administration på läns- och regional nivå. Länsstyrelsen sköter tillsyn och tillstånd och ska samordna de statliga myndigheternas arbete i länen. Chef, som utses av regeringen, är landshövdingen.

Landstingen: bildades för att ta hand om uppgifter som var för små för staten men för stora för kommunerna. Innan kommunsammanslagningen på 1970-talet var många kommuner små med kanske ett par tusen invånare och kunde därför inte ta hand om avancerad sjukvård och utbildning. Det gällde även kulturens utveckling och institutioner. Landstingens historia går tillbaka till mitten av 1800-talet. Landstingen har samma geografiska gränser som länen. Landstingen styrs av politiker i ett fullmäktige som väljs direkt av invånarna i länet. Fullmäktige utser en arbetande landstingsstyrelse. Chef för verksamheten, landstingsdirektören, som utses av styrelsen.

Frågan om **regionerna** började på allvar leva på 1990-talet när politikerna i flera landsting ville att det lokala inflytandet över utvecklingsfrågorna skulle bli större och komma närmare befolkningen i länen.

Västra Götaland, Skåne och Kalmar blev försöksregioner och fick överta det regionala planerings- och utvecklingsansvaret från länsstyrelserna. Västra Götalandsregionen bildades 1/1 1999 genom en sammanslagning av landstingen i Älvsborg, Skaraborg och Göteborgs och Bohuslän samt sjukvårdsdelarna av Göteborgs stad. Den nya regionen fick också nya utvecklingsuppdrag för miljö och regionutveckling som tidigare legat på länsstyrelserna/staten. Ansvaret för den regionala utvecklingen var på försök i elva år tills uppdraget blev permanent 1/1 2011. Riksdagen har beslutat att alla landsting ska få det regionala utvecklingsansvaret från och med 2019. Det ger varje landsting bättre möjligheter att utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och att arbeta för hållbar tillväxt och utveckling.

Formellt är **Västra Götalandsregionen ett landsting med utökat regionalt ansvar**. Den politiska styrningen är densamma som för landstingen men har andra benämningar: regionfullmäktige, regionstyrelse och regiondirektör.

VISSTE DU ATT....

- Västra Götalandsregionens sjukhus finns på 16 platser - Göteborg (6), Trollhättan, Uddevalla, Alingsås, Kungälv, Borås, Skene, Skövde, Lidköping, Mariestad och Falköping.
- Det finns drygt 200 vårdcentraler i regionen, varav Närhälsan driver 104. Resterande vårdcentraler drivs i privat regi
- Det varje dag görs ungefär 8 700 besök på våra sjukhus och 11 800 besök på våra vårdcentraler
- Det varje dag föds fler än 50 barn på Västra Götalandsregionens sjukhus
- Folk tandvården Västra Götaland är Sveriges största tandvårdsorganisation med drygt 3000 medarbetare
- Västtrafiks fordon kör 47 500 mil per dag, vilket motsvarar 12 varv runt jordklotet
- Det varje dag kommer i snitt 1005 personer till varje föreställning på GöteborgsOperans stora scen
- 1 850 personer besöker Göteborgs botaniska trädgård varje dag

KALENDER FÖR VALET 2018

2018	
20 juli	Utlandsröstkort sänds till röstberättigade som har utvandrat. Dessa personer har bara rösträtt i riksdagsvalet.
26 juli	Väljare som befinner sig utomlands får tidigast denna dag göra i ordning och skicka en brevröst från utlandet.
3 augusti	Svenskar som är folkbokförda utomlands behöver anmäla sig till röstlängden vart tionde år för att finnas kvar i den. Det görs på en särskild blankett. Skatteverket behöver få anmälan senast denna dag för att den ska hinna registreras.
10 augusti	Sista dag för partier att anmäla deltagande i valet 2018. Rösträtten bestäms utifrån de uppgifter om folkbokföring som finns i Skatteverkets register denna dag. Uppgifterna ligger till grund för röstlängden.
16 augusti	Röstberättigade kan tidigast denna dag rösta på svenska ambassader och konsulat i utlandet. Röstmottagningen startar vid olika tidpunkter och pågår under olika lång tid. Budröstningen startar i Sverige.
22 augusti	Röstberättigade som är bosatta i Sverige ska ha fått sina röstkort. Förtidsröstningen i Sverige startar.
28 augusti	Om en person anser att röstlängden innehåller felaktiga uppgifter finns det möjlighet att skriftligen begära rättelse hos länsstyrelsen. Begäran ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den här dagen.
7 september	Sista dag för kandidater att samtycka till kandidatur i valet.
8 september	Länsstyrelsen meddelar tid och plats för den slutliga rösträkningen. Röster som tagits emot på svenska ambassader och konsulat bör vara framme hos Valmyndigheten.

9 september	Valdag. Vallokaler är öppna kl. 08.00-20.00. Klockan 20.00 avslutas röstningen och rösterna börjar räknas i vallokalen. Valet till riksdagen räknas först, sedan valet till kommunfullmäktige och sist valet till landstingsfullmäktige. Ett preliminärt valresultat publiceras samma natt på Valmyndighetens webbplats.
10 september	Sista dag som en brevröst kan tas emot hos Valmyndigheten. Länsstyrelsen påbörjar den slutliga rösträkningen. Då räknas även personrösterna. Valet till riksdagen räknas först, sedan valet till kommunfullmäktige och sist valet till landstingsfullmäktige.
12 september	Valnämnderna påbörjar den preliminära rösträkningen av förtidsröster som inte kunde granskas på valdagen. Den avslutas senast den 13 september.
15 oktober	Den nya mandatperioden börjar
23 oktober	Nyvalda regionfullmäktige sammanträder. Vid detta möte väljs nytt presidium i regionfullmäktige. Dessutom väljer fullmäktige ny valberedning och arvodesberedning. Regionfullmäktige kan också välja ny regionstyrelse vid detta möte.
27 november	Föreslaget mötesdatum för regionfullmäktige (kan ändras den 23 oktober). Vid detta möte väljs revisorer, ledamöter till samtliga nämnder, styrelser och bolag. Vidare antar nya regionfullmäktige arbetsordning. Därtill kommer ordinarie fullmäktigeärenden från regionstyrelsen.
2019	
1 januari	Övriga nämnder och styrelser påbörjar arbetet för nya mandatperioden.
Mars-april	Nya styrelser för bolagen tillträder vid ordinarie bolagsstämmor under mars och april.